

NVO Akcija za socijalnu pravu

MINISTARSTVO PRAVDE

PRIMJEDBE, PREDLOZI I SUGESTIJE
NACRT ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KRIVIČNOG ZAKONIKA CRNE GORE

Primjedba/predlog/sugestija 1: U članu 113 Krivičnog zakonika Crne Gore stav 2 treba preformulisati na način da glasi: „Od učinioca krivičnog djela će se oduzeti i ona imovinska korist za koju postoji osnovana sumnja da je stečena kriminalnom djelatnošću, osim ako učinilac ne dokaže da je njeno porijeklo zakonito (prošireno oduzimanje)“.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 1: Kako je osnovni princip oduzimanja imovinske koristi povezan sa time da niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu protivpravnim djelom koje je u zakonu određeno kao krivično djelo, te kako Krivični zakonik u članu 113 stav 2 definiše prošireno oduzimanje, predlaže se izmjena kako bi postojala obaveza oduzimanja imovinske koristi za koju postoji osnovana sumnja da je stečena kriminalnom djelatnošću, osim ukoliko učinilac ne dokaže da je njeno porijeklo zakonito. Prednje iz razloga što važeći stav 2 člana 113 Krivičnog zakonika kod proširenog oduzimanja sadrži fakultativni osnov za oduzimanje imovinske koristi kada postoji osnovana sumnja („može se oduzeti“), dok se od učinioca zahtijeva da „učini vjerovatnim“ zakonitost porijekla imovine. Cijenimo svrsishodnim da se izbjegne fakultativnost oduzimanja imovinske koristi, jer se time otvara prostor za različita postupanja pravosudnih organa, dok se od učionica krivičnog djela treba zahtijevati da dokaže zakonitost porijekla imovine, a ne da to učini vjerovatnim, jer se u praksi izraz „vjerovatnim“ može tumačiti široko, nepotpuno i neprecizno, što generalno može biti na štetu efikasnog ostvarivanja zaštitne funkcije krivičnog prava.

Primjedba/predlog/sugestija 2: U članu 35 stav 1 treba razmotriti izmjenu ukupnog raspona trajanja kazne dugotrajnog zatvora, a kroz izmjenu granice opšteg minimuma za ovu krivičnu sankciju.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 2: Članom 35 stavom 1 propisano je da kazna dugotrajnog zatvora ne može biti kraća od trideset godina, niti duža od četrdeset godina. Nadalje, članom 36 stavom 1 propisano je da kazna zatvora ne može biti kraća od trideset dana, niti duža od dvadeset godina. U odnosu na prednje zakonsko normiranje predlaže se da se razmotri model iz hrvatskog Kaznenog zakona, koji propisuje da kazna dugotrajnog zatvora ne može biti kraća od dvadeset jedne, niti duža od četrdeset godina, odnosno da se za kaznu dugotrajnog zatvora u Krivičnom zakoniku Crne Gore snizi granica opšteg minimuma trajanja ove kazne sa trideset godina na dvadeset jednu godinu. Prednje rješenje čini se svrsishodnijim u cilju ostvarivanja potpunije zaštitne funkcije krivičnog prava u zemlji.

Primjedba/predlog/sugestija 3: U članu 35 (kazna dugotrajnog zatvora) treba razmotriti rješenje iz uporednog prava Hrvatske da izuzetno ova kazna može biti veća od predviđenih četrdeset godina granice opšteg maksimuma, ako su krivična djela učinjena u sticaju i izriče se jedinstvena kazna zatvora pod uslovima propisanim zakonom, te da se izriče na pune godine.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 3: Rješenje iz uporednog hrvatskog Kaznenog zakona, kao zemlje članice Evropske Unije, propisuje da se kazna dugotrajnog zatvora izuzetno može izreći u trajanju od pedeset godina za krivična djela učinjena u sticaju i kada se pod uslovima zakona izriče jedinstvena kazna zatvora, a u vezi sa prednjim bilo bi neophodno upodobiti i povezane članove u Krivičnom zakoniku. Takođe se predlaže da se razmotri propisivanje da se kazna dugotrajnog zatvora izriče na pune godine. Prednje iz razloga što se čini da bi uporedno rješenje bilo primjerenije efikasnijoj kaznenoj politici, a naročito imajući u vidu najteže oblike kriminaliteta.

Primjedba/predlog/sugestija 4: U Glavi deset, a u članovima, koji se odnose na rokove zastarjelosti krivičnog gonjenja i zastarjelosti izvršenja kazne, potrebno je razmotriti njihove uvećanje za po najmanje pet godina ili više za najteža krivična djela i najteže kazne.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 4: Imajući u vidu stepen raširenosti kriminaliteta u zemlji i narastajućeg kriminala, to se rokovi zastarjelosti krivičnog gonjenja i rokovi zastarjelosti izvršenja kazne čine necjelishodnim i nedovoljno zaštitnim za ostvarivanje funkcije krivičnog prava, te se predlaže da se razmotri da se oni uvećaju za najmanje pet godina ili i više za najteža krivična djela i najteže kazne.

Primjedba/predlog/sugestija 5: U posebnom dijelu Krivičnog zakonika potrebno je razmotriti mogućnost prepoznavanja novog krivičnog djela koje bi se ticalo protivpravnih radnih angažovanja posredstvom ugovora o djelu ili sličnih oblika angažovanja.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 5: Cijenimo da je to jedini način da se koliko toliko zaustavi široko rasprostranjena praksa angažovanja ljudi posredstvom ugovora o djelu za redovna i sistematizovana radna mjesta, a u posljednje vrijeme i putem konsultantskih ugovora. Ova praksa je u javnoj upravi većinom motivisana partijskim ili nepotističkim interesima, gdje se ljudi angažuju posredstvom ugovora o djelu, a kasnije dobiju stalna zaposlenja kroz uglavnom samo fiktivno provedene javne konkurse. Praksa je intenzivno prisutna u javnom sektoru kako na centralnom tako i na lokalnom nivou, kako kod državnih, tako i lokalnih preduzeća, i postala je svojevrsna „prečica“ za zapošljavanja u javnoj upravi, koja bi morala biti transparentna i konkurentna. Svaka promjena vlasti dovodi do uvećanja izdataka za ove svrhe i u kasnijim fazama uvećava ukupan broj uposlenih u javnom sektoru zemlje, a uprkos potrebi optimizacije preglomazne javne administracije. Samo u 2024. godini izdatak za ugovore o djelu na centralnom nivou je dostigao sumu od preko 23 miliona eura i on se godinama kontinuirano uvećavao. Imajući u vidu raširenost ovog problema, koji se u značajnoj mjeri vezuje za pitanja političke korupcije („glas za posao“) ili konflikta interesa („posao po poznanstvu“), društvena neprihvatljivost ovog postupanja već je dostigla razmjere da može biti predmet krivičnog zakonodavstva kroz propisivanje posebnog krivičnog djela.

Primjedba/predlog/sugestija 6: U posebnom dijelu Krivičnog zakonika potrebno je razmotriti mogućnost prepoznavanja novih krivičnih djela – protivpravno zapošljavanje na osnovu lažnih i kupljenih diploma, zlostavljanje na radu, protivpravno korišćenje subvencija, nezakonito pogodovanje, trgovanje uticajem.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 6: Imajući u vidu stepen postojeće društvene opasnosti u odnosu na zapošljavanja, naročito u javnom sektoru, lica sa kupljenim i/ili lažnim diplomama, odnosno procjenama da se radi o hiljadama zapošljavanja sa nezakonitim diplomama (bez stvarno stečenog zvanja) u cilju suzbijanja ove pojave neophodno je prepoznati posebno krivično djelo. Prepoznavanje ostalih krivičnih djela predlaže se takođe zbog njihove izražene društvene opasnosti u zemlji, koja se sa relevantnih domaćih i međunarodnih adresa percipira kao podložna kriminalu i korupciji, što cijenimo dovoljnim osnovom za zakonodavni motiv inkriminacije u odnosu na predložena djela.

Primjedba/predlog/sugestija 7: U članu 401 potrebno je pooštriti propisane kazne.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 7: Imajući u vidu razmjere organizovanog kriminala u zemlji to cijenimo neophodnim da se razmotri mogućnost pooštavanja propisanih kazni za krivično djelo „kriminalno udruživanje“, a sve i u predloženom kontekstu da se proširi raspon trajanja kazne dugotrajnog zatvora (već gore navedeno).

Primjedba/predlog/sugestija 8: U članu 401a potrebno je pooštriti propisane kazne.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 8: Imajući u vidu razmjere organizovanog kriminala u zemlji to cijenimo neophodnim da se razmotri mogućnost pooštavanja propisanih kazni za krivično djelo „stvaranje kriminalne organizacije“, a sve i u predloženom kontekstu da se proširi raspon trajanja kazne dugotrajnog zatvora (već gore navedeno).

Ines Mrdović, NVO Akcija za socijalnu pravdu

Ines Mrdović